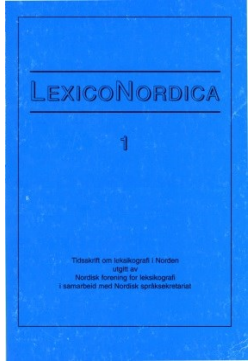

LexicoNordica

Titel:	Baggrund og målsætning for LexicoNordica	
Forfatter:	Henning Bergenholtz og Sven-Göran Malmgren	
Kilde:	LexicoNordica 1, 1994, s. 1-3	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Henning Bergenholtz/Sven-Göran Malmgren

Baggrund og målsætning for LexicoNordica

Indtil slutningen af 60'erne blev leksikografien som oftest ikke regnet for at være en egentlig videnskab. De forskere, der deltog i ordbogsarbejde, blev i bedste fald regnet for praksisorienterede videnskabsfolk. Mængden af litteratur om leksikografi var indtil da tilsvarende overskuelig. Hermed skal ikke antydes, at der før 1960 ikke forelå endda meget betydelige metaleksikografiske overvejelser, man behøver fx kun at tage d'Alembert's bidrag "Dictionnaire" fra 1754 i bind IV af den berømte franske encyklopædi. Men det er først i de seneste tyve år, at leksikografien langsomt er blevet til en modevidenskab på den vis, at det er blevet klart meriterende at beskæftige sig med leksikografiens teoretiske grundlag. En anden selvforstærkende konsekvens af denne udvikling er, at der i flere europæiske lande er oprettet leksikografiske forskningscentre med dertil hørende stillinger.

I disse omkring tyve år med et leksikografisk boom kan man – meget summarisk – påvise følgende udvikling: I 70'erne var interessen for den ensprogede leksikografi dominerende, fra anden halvdel af 80'erne har tyngdepunktet forskubbet sig hen mod den almensproglige bilinguale leksikografi. I de sidste to-tre år kan der spores en stigende interesse for fagleksikografi.

I samme tidsrum er der dannet nye leksikografiske foreninger både nationalt og internationalt, fx Euralex (1983), Leda (Danmark 1988), Nordisk forening for leksikografi (1991). Desuden er der i 80'erne opstået nye tidsskrifter specielt til leksikografi mange steder i verden, bl.a. i USA, England og Tyskland. Sådan set har det derfor principielt ikke været særligt svært at finde publiceringsmuligheder for metaleksikografiske bidrag. Der har også været mulighed for lejlighedsvis offentliggørelse af leksikografiske bidrag på et nordisk sprog i nordiske lingvistiske tidsskrifter og i enkelte bøger. Den største udbredelse har indtil nu Fjeld (1992), konferencerapporten fra Nordisk Leksikografisk Forenings årsmøde i Oslo 1991, fået.

Under denne konference blev der foreslået oprettelse af et nordisk leksikografisk tidsskrift. De dengang fremlagte idéer blev efter konstruktive forslag fra Dag Gundersen bearbejdet til mere konkrete forestillinger. Disse blev præsenteret på mødet i København i 1993, hvor generalforsamlingen opfordrede os at påtage sig arbejdet som hovedredaktører af det ønskede tidsskrift, som i form af et årsskrift skal udkomme en gang om året. I tilslutning hertil blev der dannet en redaktionskomité, som udover redaktørerne består af Martin Gellerstam (Göteborg), Jens Axelsen (København), Dag Gundersen (Oslo), Nina Martola (Helsingfors) og Jón Hilmar Jónsson (Reykjavik).

Redaktionskomitéen havde modtaget tre forslag til navngivelse af tidsskriftet: *Nordbog* og *Nobilex* (= Nordiske bidrag til leksikografi) fra Henrik Holmboe (Århus) samt *LexicoNordica* fra Bo Svensén (Stockholm). Blandt disse forslag valgtes *LexicoNordica*, dels fordi det er lettest gennemskueligt, dels fordi det er neutralt i forhold til de nordiske sprog. Med en del inspiration fra *Jahrbuch Lexicographica* forestiller vi os, at tidsskriftet får følgende opbygning:

1. tematisk del
2. andre leksikografiske bidrag
3. forum med diskussioner og værkstedsrapporter
4. udførlige recensioner
5. korte recensioner og omtaler
6. meddelelser fra Nordisk Forening for Leksikografi.

Omfanget af hvert nummer er planlagt til at blive ca. 300 sider, hvoraf ca. 125 sider udgøres af den tematiske del, ca. 75 sider til almene bidrag og rapporter og endelig ca. 75 sider til anmeldelser og meddelelser.

Der er ikke generel enighed om afgrænsning af leksikografi i relation til andre discipliner, fx til leksikologi eller lingvistik. Der er en således en vis tradition for at forstå leksikografi som en del af lingvistikken. En sådan forståelse ville medføre en indsnævring af leksikografi til sprogleksikografi og herved udelukke leksika og encyklopædier som objekt for leksikografi. Dette ønsker vi ikke at gøre i dette tidsskrift, som har valgt en fagforståelse, der omfatter leksikografi som både sprog- og sagleksikografi (se hertil Bergenholtz/Svensén 1994). Som tema for det første nummer har vi valgt "almene ensprogede ordbøger i Norden". De følgende fire numre vil have følgende temaer: Grammatik i bilingvale ordbøger, korpusbaseret leksikografi, fagleksikografi og nordiske ordbøger for små sproggrupper. Der modtages gerne forslag til temaer for de følgende numre.

Som forberedelse til bidragene til temaet for dette nummer afholdtes den 12. og 13. marts 1994 på Schæffergården i udkanten af København en konference, som blev arrangeret af Nordisk Språksekretariat. Temaet "Nordiske Ordbøger i samfunnsmæssig perspektiv" var rammen for foredrag og diskussioner af i alt 13 deltagere fra Danmark, Island, Norge og Sverige. Denne form for koncentret samarbejde mellem et begrænset antal deltagere og med et fælles tema vil blive forsøgt gentaget før udarbejdelse af temabidrag til de kommende årgange. Derudover vil selvfølgelig også tilbud om andre bidrag til hvert temaemne være velkommen.

Ud over tematiske bidrag er det vores håb, at tidsskriftet kan blive et forum for den løbende debat om nordisk leksikografi, herunder også for den teksttype, som i form af værkstedsrapporter vist nok kun findes blandt leksikografer.

Som helt central i tidsskriftet står anmeldelserne. Mange nordiske ordbøger er indtil nu enten slet ikke blevet anmeldt eller kun meget kortfattet og til dels ukvalificeret med en uforholdsvist stor vægt på lemmaselektionen. Det er utilfredsstillende set ud fra de leksikografer, som oftest har brugt flere arbejdsår på deres ordbog. Anmeldelser er af samme grund også et vigtigt barometer for forlagene, som til dels har investeret store beløb i en ordbogs udarbejdelse. Anmeldelser er desuden, og det er hovedsagen i tidsskriftets sammenhæng, den af metaleksikografiens tre grundstene, som med stor vægt vil kunne forbinde teoretiske landvindinger med forslag til praktiske forbedringer.

Ethvert videnskabeligt tidsskrift kan kun være levedygtig, hvis mindst to betingelser er opfyldt: 1. Tidsskriftet behandler et område, som er så relevant for de pågældende fagfolk, at de er interesseret i at tilbyde relevante bidrag. 2. Tidsskriftets indhold er så relevant, at det fags repræsentanter vil købe det. Vi håber, at begge betingelser vil blive opfyldt. I første omgang vil et så specielt fagtidsskrift ikke kunne bæres af abonnementsindtægterne. Vi vil derfor benytte lejligheden til at takke dem, som har støttet udgivelsen af det første nummer: Nordisk språksekretariat i Oslo, Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap, afdeling for leksikografi ved Universitetet i Oslo, Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet og den Nordiske Kulturfond. En særlig og sidste tak vil vi rette til Nordisk Språksekretariat, som i hele foreberedelsesfasen, ved trykningen og udsendelse af tidsskriftet har været til uvurderlig hjælp.

Litteratur

- Bergenholtz, Henning/Bo Svensén 1994: Systematisk inledning till Nordisk lexikografisk ordbok (NLO). I: *LexicoNordica* 1, 149–185.
- Fjeld, Ruth Vatvedt (red.) 1992: *Nordiske studier i leksikografi. Rapport fra Konferanse om leksikografi i Norden 28.–31.mai 1991*. Oslo.